

СТАНОВИЩЕ

От проф. дфн Мартин Табаков – ИИОЗ - БАН

Относно конкурс за присъждане на академичната длъжност „доцент”, по 2.3. - Философия, обявен от Института за изследване на общества и знанието при БАН - София, за нуждите на секция „Логически системи и модели” в бр. 3 на „Държавен вестник” от 10 януари 2013 г. (със срок от два месеца от публикуването на съобщението.)

За този конкурс **единствен подал документи кандидат е д-р Кристиян Русев Енчев**, който (от 2010 г.) работи като главен асистент в секцията, за нуждите на която е обявен конкурс. Преди това е работила в секция “Логика” към Институт за Философски изследвания при БАН като научен сътрудник II ст. (2005-2008) и научен сътрудник I степен (2008-2010г.). Д-р Кристиян Енчев завършва през 1998 г. Софийския университет “Св. Кл. Охридски”, ФФ, магистър със специалност Философия. Била е учител, а после докторант в ИФИ –БАН (2001-2003) в секция “Логика”. През 2004 г. успешно защитава дисертация на тема „ Анализ на прехода от екстензионалност към интензионалност в логиката” с шифър логика и получава образователната и научна степен „доктор”. В дисертацията си той анализира една актуална за философията и логиката тематика, пионерска за България.

За конкурса е представил като хабилитационен труд една монография – „*От интенционалност към интензионалност. Логическият път на виртуалисткия трансцендентализъм*“. ИК „ИФИ-БАН“, София, 2009, ISBN 978-954-92145-7-4, 167 печатни страници. - като хабилитационен труд. **Трудът засяга области, гранични между класическата философия и логиката, така че съответства на тематиката на секцията за чийто нужди е обявен конкурсът.**

Енчев има и друга монография. „Енчев, Кр. „*Логика и социални критически онтологии*“. ИК “Св. Иван Рилски“, София, 2010, ISBN 978-954-353-136-3, 120 печатни страници. Тя също засяга областите на философията и логиката и напълно съответства на тематиката на секцията за чийто нужди е обявен конкурсът.

Държа да отбележа, че тук (за разлика от някои случаи на кандидати за хабилитация, при които без хабилитационна монография трудно биха се хабилитирали) и без монографията кандидата има значителна научна продукция, достатъчна за хабилитация. Защото д-р. Енчев има освен **втората монография и 40 публикации** от които 2 статии в тематичен сборник, издаден

в чужбина; 13 статии в индексирано/реферирано национално списание, 2 студии в национално нереперирано списание; 9 статии в национално нереперирано списание; 5 статии в национален тематичен сборник; 2 доклада публикувани в сборник трудове от международна конференция и 7 информации за научни прояви. Основно трудовете му са в областите на философската логика, по специално трансценденталната и интензионалната логика, историята на философията, онтологията, философията на познанието, метафизиката. Засягат и класици като Кант и Витгенщайн, а също и Хайдегер, Хинтика, Хусерл, Куайн, Крипке, Дерида, Рикьор, Бурдийо...

Автор е и на речникови статии в *Енциклопедичен речник по логика и семантика*. Изд. „Звезди“, София, ISBN: 978-954-8697-49-1. Участвал е с доклад **в 35 научни форуми** – конференции, семинари, кръгли маси, от тях 8 преди защитата на дисертацията, като 7 са с международно участие. Намерил е и 12 цитирания. След придобиването на степента „доктор“ е бил участник в 5 научно-изследователски проекти, от тях 1 международен.

И публикациите и проектите и докладите му се вписват в работата и на института и на секцията за която е обявен конкурсът.

Представената за участие в конкурса монография е задълбочено и напълно самостоятелно и систематично изложение. Монографията включва увод, шест глави структурирани с параграфи и заключение, в които се дават авторските изводи от труда. Дал е и приложения, общо три отделни текста в 2 от които се обсъждат някои резултати в интензионалната логика.

В монографията си той проявява задълбоченост и навлиза дълбоко в една сложна и перспективна област. Задачата, която Енчев сам си е поставил и решил е с монографията си да се очертае логическият път на виртуалисткия трансцендентализъм, позициониран в една метафизика на познанието. За целта той формулира два основни подхода - „аналитично-екстензионален“ и „метафизично-интензионален“, при който основното е понятието за нещо, което има независимо от конкретния познавателен акт. В работата си Енчев основно демонстрира метафизико-интензионалния подход. Следвайки корифеи като Кант и Хусерл, Енчев анализира ейдетичните структури на трансценденталната субективност при които априорността се оценява като лишена от съдържание, а задачата на трансцендентално-феноменологичния анализ е да покаже как се конструира познанието. Обсъждайки и анализирайки виртуалисткия трансцендентализъм авторът посочва и анализира различни негови съществени моменти. К. Енчев използва различни концептуални моменти и епистемологически и логически постановки на класически

и съвременни философи, при което демонстрира завидна ерудиция за постановките на Кантовата философия, както и за нейното съвременно българско измерение, напр. с трудовете на Ив. Стефанов и особено идеите на проф. Валентин Канавров.

С труда си Енчев се опитва да реабилитира един чисто философски подход към логиката - този на трансценденталната философия През 20-век започналите с работите на Фреге математическите и метаматематически методи доминираха в логическите изследвания и такива подходи бяха останали в страни. Дълго време това помагаше логиката да се развива самостоятелно, но може би дойде време логиката отново да се погледне и от традиционни философски постановки, да се даде и един логически поглед върху “виртуалисткия трансцендентализъм.

Д-р Енчев е много полезен за работата на секция “Логически системи и модели”. Той осъществява връзката (малко поизчезнала след кончината на Иван Пунчев) между секцията и историята на философията, както класическата философия, така и съвременната континентална философия, а също и връзката със социалните науки; връзката между математическите подходи и метафизиката. Той дава и насоки за търсене на неklasическа трансцендентална логика.

Навлизането в такива трудна тематика е значително постижение и аз бих препоръчал кандидата дори и ако заслугата му се състоеше само в това, че е разбрал, разработил и популяризировал у нас една модерна и актуална тематика от философията на науката. Но, авторът дава навсякъде и своята позиция (на места малко поразмита сред чуждите мнения), която предвид естеството на тематиката е дискуссионна, което не намалява, а увеличава значението ѝ.

От горенаписаното се вижда, че с монографията си д-р Кристиян Русев Енчев напълно отговаря на изискванията и на закона и на правилника на БАН и на правилника на ИИОЗ за участие в такъв конкурс.

Д-р Енчев има и немалка научно-организационна дейност. Актуализирал е на електронен носител и ревизия на хартиена разпечатка от PDF файл на произведение във вид на именен и предметен показалец към трето издание на български език на „Критика на чистия разум“ с обем на показалеца 90 печатни страници. Бил е консултант в екип на превода на “The Cambridge Dictionary of Philosophy, Ed. 2, edited by Robert Audi. Cambridge University Press, 1995. Български превод: Стойчев, Вл. 2009. *Философски речник*. Книгоиздателска къща “Труд”, София, ISBN 978-954-528-929-3. Съставител е (заедно с М. Табаков, Н. Обрешков и А. Апостолов) на сборника *Проблеми на логиката, кн. 8. Логика и социум*. ИК “Св. Иван Рилски”,

София, 2008, ISBN 978-954-353-088-5. Редактор е на сборника *Онтологико-епистемологични оптики в събитието на съвременността*.

Приемам посочените приноси в специално изготвената справка. Нямам съвместни публикации с кандидата.

И двете монографии и голяма част от публикациите на Енчев са отпечатани преди 2011 година, от което следва, че **той още през 2011 г. е бил напълно готов за хабилизация**. Но така се случи, че в секцията имаше трима колеги, напълно отговарящи на изискванията за хабилизация, а научния съвет реши да обявява конкурсите равномерно по секции. А другите колеги бяха с още повече дейности, а и мъжете проявиха кавалерство. Така Енчев остана последен.

Препоръки и бележки: Относително малката публикационна активност на английски и липсата на статии в международни списания смущава. Енчев има само една статия на английски в Българско списание, една на английски в тематичен сборник, издаден в чужбина и 2 доклада публикувани в сборник с трудове от международна конференция. Препоръката ми е да публикува повече на английски, като постепенно започне да пробва и в международни списания. Освен горното - при позоваването на толкова автори, не винаги се разграничава неговата собствена позиция (това е често срещано сред философите и за тях едва ли се счита за дефект, но логиците са малко по взискателни), желателно е да я експлицира по явно. „Тезисът за интенционалността“, за да не остане само пожелание, се нуждае от прецизиране и доаргументиране. И, разбира се, от активно популяризиране сред “чистите” логици, защото засега само ще се чака да се види дали някой “чист” логик ще се опита да построи някаква формална система обосновавайки я с този тезис. Или система за една “некласическа трансцендентална логика”.

Заклучение: И с монографията си и с цялостната си научна дейност д-р Кристиян Русев Енчев има всички качества да бъде избран за доцент по 2.3. Философия, в секция “Онтологически и епистемологически изследвания” на Института за изследване на обществата и знанието при БАН - София. И като член на Научното жури и като член на НС на ИИОЗ аз убедено ще гласувам ЗА неговия избор.

София, 18.5.2014

Проф. дфн МАРТИН ТАБАКОВ.